

Tilannekatsaus Helsingin seurakuntayhtymän krematorioista ja niiden uudistustarpeista

Kiinteistöjohtokunta 24.09.2025 § 88
487/05.02/2025

Esittelijä Kiinteistöjohtaja Rasimus Osmo

Päätösehdotus
Kiinteistöjohtokunta

- 1) merkitsee tiedoksi liitteessä esitetyn yhteisen kirkkoneuvoston käymän lähetekeskustelun sekä kiinteistöjohtajan asiasta antaman tilannekatsauksen.
- 2) käy keskustelun Helsingin seurakuntayhtymän krematorioiden tilanteesta ja uudistustarpeista.
- 3) antaa tarvittaessa oman kannanottonsa asiassa etenemisestä.

Käsittely

Esittelytekstiin tehtiin korjaus; Helsingin seurakuntayhtymä on vaatinut muutosta 18.6.2025 annettuun ympäristölupapäätökseen Vaasan hallinto-oikeudelta, ei hovioikeudelta kuten tekstissä alun perin luki.

Kiinteistöjohtaja esitteli asian. Vantaan kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston kesäkuussa 2025 tekemän päätöksen vaatimukset krematorioiden savukaasupäästöjen suhteen asettavat huomattavia haasteita nykyisen toiminnan jatkamiselle annetun määräajan jälkeen. Tämän vuoksi seurakuntayhtymän on tärkeää aloittaa toimenpiteet asian suhteen mahdollisimman pian.

Johtokunnan mielipide oli yhtenevä, asia on tärkeä ja sitä on alettava heti edistämään. Jäsenet kannattivat esitystä olemassa olevan Honkanummen krematorion muuttamiseksi ympäristötarkastajan vaatimuksia vastaaviksi, jotta todennäköinen uuden krematorion hanke voidaan valmistella huolella ja selvittää paremmin tavoiteltava tuleva kapasiteetti. Toivottiin lisäksi ennustetta olemassa olevien krematorioiden jäljellä olevasta käyttöiästä.

Uuden krematorion sijainti herätti keskustelua. Ehdotettiin sijainnin suunnittelua mm. seudullisen maakuntakaavan mukaan sekä huomioiden myös tulevaisuuden mahdolliset laajennustarpeet. Sijainnin suhteen on tärkeä myös huomioida logistiikka (mm. vainajien kylmäsäilytystilojen suhteen) sekä paikan saavutettavuus.

Käytiin keskustelua uuden krematorion rahoitusvaihtoehdoista. Yhtenä vaihtoehtona pohdittiin osakeyhtiömallia, mutta siinä nähtiin myös ongelmia. Osakeyhtiönä toimiminen myös heikentäisi kirkon ohjausmahdollisuutta krematorion suhteen. Pitkäikäisiksi tarkoitettujen ja erityiskäyttöön toteutettujen rakennusten suhteen voi olla viisainta, että rakennusten omistaja on rakennuksen käyttäjä. Kuitenkin jos päädytään yhteistyömalliin, olisi tärkeä pohtia kuinka monta toimijaa mukaan otetaan. Nähtiin tärkeäksi tarjota myös pienemmille seurakunnille/seurakuntayhtymille mahdollisuus päästä krematorion asiakkaiksi ja järjestää toiminta mahdollisimman tasapuoliseksi.

Nykyinen sopimusmalli Vantaan seurakuntayhtymän kanssa Honkanummen krematoriosta on koettu molempien osapuolien taholta hyväksi ja toimivaksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaan.
Kiinteistöjohtokunta puoltaa osaltaan Honkanummen krematorion kehittämisen pikaista käynnistämistä ja uuden krematorion valmistelun aloittamista.

Yhteinen kirkkoneuvosto kävi kokouksessaan 11.9.2025 lähetekeskustelun Helsingin seurakuntayhtymän krematorioiden tilanteesta ja uudistustarpeista. Kiinteistöjohtaja kertoi ilmoitusasioissa aiheesta lyhyesti myös yhteiselle kirkkovaltuustolle.

Helsingin seurakuntayhtymän Honkanummen krematorion ympäristöluvassa edellytetään syksystä 2028 alkaen sellaisten ilmastopäästöarvojen saavuttamista, jotka vaativat savukaasunpuhdistuslaitteiston asentamista krematorioon.

Krematoriotoiminnan jatkumisen varmistamiseksi tulee Honkanummen krematorion savukaasunpuhdistuslaitteiston ja siihen liittyvän lämmöntalteenottolaitteiston sekä näitä varten tarvittavan rakennuksen suunnittelu käynnistää. Samalla krematorio voidaan muuntaa bioöljyllä toimivaksi nykyisen fossiilisen polttoöljyn sijasta.

Luottamushenkilöt pitivät yhteisen kirkkoneuvoston lähetekeskustelussa 11.9.2025 krematoriotoimintaa ja sen varmistamista lähi- ja kaukaisemmassa tulevaisuudessa erittäin tärkeänä, ja toivoivat nopeaa etenemistä valmisteluissa.

Honkanummen krematorio on Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymän yhteinen, ja keskusteluja krematorioiden uudistamistarpeista on käyty Vantaan seurakuntayhtymän viranhaltijoiden kanssa. Näissä keskusteluissa on todettu parhaaksi myös 11.9. lähetekeskustelussa kannatettu malli, jossa Honkanummen krematorioon asennettaisiin savukaasunpuhdistuslaitteisto. Tämä malli takaa krematoriotoiminnan jatkumisen lähitulevaisuudessa ympäristöystävällisemmällä ja viranomaisvaatimukset täyttävällä tavalla. Tämä malli mahdollistaa myös myöhemmin käynnistettävälle uuden krematorion suunnittelulle ja mahdolliselle rakentamiselle tarpeellisen valmisteluajan.

Taustaa

Helsingin seurakuntayhtymän tulee ympäristölupaviranomaisten vaatimuksesta lähivuosina lisätä nykyisiin krematorioihin savukaasunpuhdistusjärjestelmät ja/tai rakentaa uusi krematorio, jossa on parasta olemassa olevaa teknologiaa (BAT) hyödyntävä savukaasunpuhdistusjärjestelmä.

Helsingin seurakuntayhtymä on tilannut selvityksen siitä, millä edellytyksillä savukaasunpuhdistusjärjestelmien rakentaminen nykyisiin krematoriotiloihin tai niiden yhteyteen on mahdollista. Nykyisten laitteiden uudistamisen kustannusten alustava arvio on n. 600 000 € / uuni, lisäksi tulisivat rakennusten mahdollisiin muokkauksiin tai uuden rakennuksen suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvät kulut. Vaihtoehtona oleva uuden krematorion alustava kustannusarvio on n. 900 000–1,2 miljoonaa € / uuni, lisäksi tulevat uuden rakennuksen suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvät kulut.

Savukaasunpuhdistuslaitteistojen asentamista Honkanummen nykyiseen krematorioon on tutkittu. Paikalla on käynyt kaksi laitetoimittajaa, joiden näkemyksen mukaan nykyisiin tiloihin ei mahdu tarvittavia lämmöntalteenotto- ja savukaasunpuhdistuslaitteistoja. Näitä varten tulisi rakentaa uusi tila, n. 100-150 m² / uuni. Ensisijaisesti tutkitaan mahdollisuutta rakentaa tila Honkanummelle nykyisen laitoksen välittömään läheisyyteen. Korkeutta laitteistot vaativat n. 4,5 metriä. Honkanummen krematorion yhteyteen asennettava savukaasunpuhdistuslaitteisto antaisi lisäaikaa suunnitella uutta krematoriota ja mahdollistaisi suurimmalla todennäköisyydellä krematoriotoiminnan jatkumisen myös annettujen määräaikojen täyttyessä.

Mahdollisesti rakennettavan uuden krematorion käyttövoima voisi olla esim. sähkö. Käyttövoiman valinta vaikuttaa paitsi krematorion päästöihin myös mm. sen käyttökustannuksiin. Uuden krematorion uunimäärä voitaisiin määrittää tulevia tuhkaustarpeita vastaavaksi. Uusi krematorio olisi todennäköisesti toimintavalmiina

aikaisintaan vuonna 2030 ottaen huomioon kaavoituksesta ja luvituksesta käynnistyvän rakentamisprosessin.

Mahdollisen krematorioyhteistyön osalta on tehty alustavia tiedusteluja pääkaupunkiseudun muille seurakuntatalouksille. Yhteistyön osalta on vielä selvitettävä mm. eri sopimus- ja toimintamallien etuja sekä lainsäädäntöön, talouteen ym. liittyviä eroavaisuuksia. Suomessa on käytössä tai käynnistymässä eri yhteistyömallilla toimivia krematorioita. Tarkoituksena on syksystä 2025 alkaen tarkentaa kiinnostuneiden seurakuntatalouksien tarpeita ja toiveita yhteistyömallista. Helsingin seurakuntayhtymän nykyisistä krematorioista Honkanummen krematorio toimii sopimusmallilla yhteistyössä Vantaan seurakuntayhtymän kanssa. Sopimusmallissa käyttö- ja investointikustannukset jaetaan. Nykyinen sopimusmalli Vantaan kanssa on toiminut hyvin.

Nykyiset krematoriot ja ympäristölupatilanne

Helsingin seurakuntayhtymällä on kaksi krematoriota, joista Malmin hautausmaan krematoriossa on yksi tuhkausuuni ja Honkanummen hautausmaan krematoriossa kaksi uunia. Tuhkaamisen suosio on kasvanut koko maassa ja Suomessa vainajista lähes 62 % tuhkataan. Helsingissä tuhkausprosentti on jo noin 88.

Vantaan kaupungin ympäristölupaviranomainen käynnisti Honkanummen krematorion ympäristölupaprosessin vuonna 2023 ja ympäristölupapäätöksen antopäivä on 18.6.2025. Ympäristöluvassa edellytetään syksystä 2028 alkaen sellaisten ilmastopäästöarvojen saavuttamista, jotka vaativat savukaasunpuhdistuslaitteiston asentamista krematorioon. Helsingin seurakuntayhtymä on vaatinut muutosta päätökseen Vaasan hovioikeudelta heinäkuussa 2025. Helsingin seurakuntayhtymä ei vastusta päästöarvoja vaan hakee muutosta savukaasunpuhdistuslaitteiston rakentamisaikatauluun.

Malmin krematoriolla on ollut ympäristölupa vuodesta 2006. Helsingin kaupungin ympäristölupaviranomainen on todennut 27.5.2025 päivätyssä muistiossa Malmin krematorion ympäristöluvasta, että Malmin krematorion ympäristöluvan osalta Helsingin seurakuntayhtymän tulee jättää vuoden 2025 loppuun mennessä ympäristölupahakemus luvan muuttamiseksi tai krematorion korvaamiseksi uudella. Muussa tapauksessa käynnistetään vuoden 2026 alussa luvan muuttamisprosessi viranomaisen aloitteesta. Ympäristötarkastaja tulee vaatimaan krematoriolta vastaavien ilmastopäästöarvojen saavuttamista kuin Vantaan ympäristöviranomainen Honkanummen krematoriolle, mikä tarkoittaisi käytännössä savukaasunpuhdistuslaitteiston asentamista Malmin krematorioon.

Vähähiilisen krematorion hankintaselvitys

Helsingin seurakuntayhtymä käynnisti vuoden 2024 syksyllä ympäristöministeriön myöntämällä EU:n RRF-rahoituksella vähähiilisen krematorion hankintaselvityksen. Hankkeessa tuotetaan selvitys mahdollisimman vähähiilisen krematorion tai uunin rakentamista varten. Selvitettäviä kysymyksiä ovat mm. krematoriossa käytettävä polttoaine, sähköisen krematorion tai muun uudentyyppisen laitoksen hankintamahdollisuudet, niihin liittyvän energian tarve sekä puhtaan energian tuotantomahdollisuudet, savukaasun puhdistuslaitteistot sekä lämmöntalteenotto, ja näiden vaikutukset elinkaaripäästöihin sekä taloudelliset vaikutukset.

Muuttunut krematorioiden ympäristölupatilanne teki vähähiilisen krematorion hankintaselvityksestä entistä ajankohtaisemman ja tärkeämmän Helsingin seurakuntayhtymälle. Hankkeen loppuraporttia tullaan sen valmistuttua esittelemään Helsingin seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkoneuvostolle ja yhteiselle kirkkovaltuustolle sekä käyttämään krematoriuudistuksen esittelytekstin pohjana. Hankkeen loppuraportti valmistuu lokakuussa 2025.

Alustavan arvion mukaan uuden krematorion rakentamishankkeen lupa- ja kaavoitusprosessit voitaisiin aloittaa vuoden 2026 alussa, jos päätös rakentamisesta tehdään vuonna 2025. Ympäristölupapäätös edellyttää normaalisti 9–18 kuukauden käsittelyaikaa ja saattaa venyä mahdollisten muistutusten tai valitusten vuoksi.

Rakennuslupaprosessien kokonaiskesto on arviolta 1,5–2 vuotta. Rakennus- ja talotekninen suunnittelu käynnistetään, kun tarvittavat luvat ovat lainvoimaisia. Urakkakilpailutus voitaisiin järjestää aikaisintaan vuoden 2028 alkupuolella. Rakennustyöt kestävät arviolta 15–24 kuukautta, riippuen urakkamuodosta ja teknologian toimitusajoista. Rakentamisen jälkeinen käyttöönotto- ja testausvaihe kestää tyypillisesti 2–3 kuukautta. Lopullinen käyttöönottoja kapasiteetin nosto tehdään vaiheittain, joka kestää 1–2 kk.

Mikäli päädytään nykyisten krematorioiden (Malmi ja Honkanummi) peruskorjaamiseen ja savukaasunpuhdistuslaitteistojen asentamiseen, ovat lupa- ja kaavoitusprosessit todennäköisesti nopeampia. Myös rakennus- ja talotekninen suunnittelu ja rakentaminen on todennäköisesti nopeampaa ja edullisempaa olemassa oleviin krematorioihin.

Aikataulu

Yhteinen kirkkoneuvosto on käynyt asiasta lähetekeskustelun kokouksessaan 11.9.2025. Kiinteistöjohtokunta käy asiasta keskustelun ja vie kantansa YKN ja YKV tietoon päätöksentekoa varten. Suunnitelmana on viedä asia 9.10.2025 YKN:n käsittelyyn syksyllä, josta sen on tavoite jatkaa YKV:n päätöksentekoon 30.10.2025.

Vaikutusten ja riskien arviointi

Asiassa ei ole tarpeen tehdä lapsivaikutusten arviointia.

Ympäristövaikutusten arviointi

Krematorioiden ilmastopäästöt pienenevät savukaasunpuhdistuslaitteiden ja lämmöntalteenottolaitteiden asentamisen ja biopolttoaineen käyttöönoton myötä. Tämä tukee osaltaan Hiilineutraali kirkko -strategian ja Helsingin seurakuntayhtymän hiilineutraaliustiekartan tavoitteiden saavuttamista.

Lisätiedot

Kiinteistöjohtaja Osmo Rasimus
p. 09 2340 2700, osmo.rasimus@evl.fi